

PROGRAMEZIN

Porg
azín

2.

Guillame Apollinaire

POUZE PREZENČNĚ

Noční výroba Porgazeenu

obnovené

číslo

časopisu

Prvního
Obnoveného
Reálného
Gymnázia

PORG azeen

2. číslo vychází ke dni 16. ledna 1995

Školní redakce: Krystof Kozák, Ondřej Štefl; Kulturní redakce: Boris Kubiček, Daniela Vernerová;

Redakce tvorby: Jan Daněk; Redakce "úvah": Petr Kolínský, Magda Podaná; Technický redaktor: Martin Šíp.

Časopis z časových důvodů neprošel 2. korekturou, nemá šéfredaktora a za grafickou úpravu a ilustrace odpovídají jednotlivé redakce. Redakce se omlouvají za všechny případné chyby.

První obnovené
reálné gymnázium
Lindnerova 3, 180 00 Praha 8

POUZE PREZENČNĚ

Toto číslo obsahuje:

Úvodník 3

Ze života školy 4

- Výňatek z profesorského deníku

- Vánoční koncert

Ze života a smrti školy 5

- Nažloutklý vtíp

- Žloutenka stále hrozí

Ze smrti školy 6

- Co se děje?

- Co se stalo:

Škola 7

- Interview s výkonným ředitelem školy Petrem Kolářem

- Geologická parabola aneb podobenství o kopání, pytlech a motykách

- Něco o motykách, pytlích a také k "poznámkám" manželů Špinkových, které byly otištěny v minulém čísle

- Návrh na reorganizaci volitelných předmětů

- Stránka o čajovně

- Školné

- Rozpočet PORGu na rok 1994/95

Kultura 13

- Literární bařiny I. aneb Malý průvodce po zmizelých tvářích

- Voltaire: Candide neboli Optimismus

Tvorba 15

- Milá dcero Alešova

- Soutěž o putovní pohár Velkého krejčího

- Ritornel (poetický thriller)

- Utopie

Z krabice 20

- Píseň počítačového maniaka

Úvahy 21

- Ne územně správním celkům

- Zvuk ticha

- Humus

Dědictví 24

Veškerá organizace našeho časopisu se zhroutila, což jistě potěší naše odpůrce.

Neradujte se dlouho, zlotřilci! Z toho nejlepšího, co zbylo, se však zrodila jako Fénix z popela organizace nová, lepší... V praxi proměna vypadala tak, že celá naše redakce strávila příjemný víkend (6. a 7.1.) ve školní budově, kde se oddávala bohubilé činnosti tvoření časopisu, což se projeví na celkové atmosféře tohoto čísla. Doufáme, že kladně.

Zachovali jsme jednotlivé rubriky a jejich redaktory, kteří nadále sbírají do svých rubrik, co se dá. Nemáme šéfredaktora a o všem rozhoduje redakční rada. Demokracie opět vítězí.

Během víkendu příspěvky procházely několika stupni filtrace a očišťování. To, co teď uvidíte, je výsledek dvoudenních čistek. U některých příspěvků by bylo potřeba čistit a čistit a čistit až do bílého rána. Na to nám již nezbyvalo sil. Už jsme dlouho neviděli východ Slunce nad Akademií. A ani neuvidíme, protože je Akademie na jih.

Jak je vidět, Porgazeen (vyslov Porgazín) prošel mnoha zásadními změnami. Má teď x stran, stojí y korun a vyrábí se dva dny. Minimální trvanlivost v teplotách pod 451 stupňů Farenheita je přibližně sto let. Ve vyšších teplotách asi tak sto sekund.

Ve výrobním procesu, tedy během víkendu se vyskytlo několik úskalí. Zejména bylo potřeba něco jíst. Zodpovědný redaktor Ondřej Šteffl obětoval těmto potřebám pět set korun, o kterých doufá, že mu je zčásti uhradíme. Cha-cha. S úrovní stravování byli zúčastnění spokojeni různě. Některým suché chleby po celý den moc nevyhovovaly. Rajská polévka působila jako hřeb, bohužel ne zlatý. Za to může Vitana.

Dalším problémem bylo, kdy spát. Slabší jedinci zalehli již o půlnoci, ale necítili se zřejmě příliš bezpečně. Po škole se totiž po setmění pohybují neznámé osoby disponující univerzálními klíči, což znervózní. Tato individua simulovala hraní na různé hudební nástroje v klubu, ale hlavně chodila po škole a vypadala hladově. Což, považte, znervózní.

Vytiskli jsme téměř vše, co se nalézalo ve sběrnici příspěvků, ale bylo poměrně obtížné vybrat to nejlepší. Stejně podezříváme Mikiše, že využil náš časopis pro bezplatnou reklamu firmě Mikišsoft. Vyšetříme, případně zaplatí.

Kromě výsledného produktu, tj. časopisu, měla celá akce i jiné pozitivní výsledky. Někteří mi-

mopražští redaktori se naučili telefonovat a překonali své atavistické předsudky vůči tomuto přístroji. Jiní získali cenné zkušenosti v opatrování batolat, a ještě jiní se seznámili s kávovarem. Dva mladí nejmenovaní redaktori odhalili trestuhodné plýtvání materiálem při výrobě počítačových tiskáren značky Epson. Tiskárna se totiž pomátla a po jejím opravení a zpětném uvedení do chodu zůstaly udiveným opravářům v rukou poměrně velké součásti, které se nepodařilo nikam umístit. Tiskárna však funguje jako dřív, možná i lépe.

Teď to možná vypadá, že jsme neměli co dělat, takže jsme se z rozmařilosti bahnili v úvodníku, ale zase taková legrace to nebyla. Je jedna hodina v noci, máme hlad, obcházejí tu strašidla, ozývají se hlasy ze školního rozhlasu, jemuž chybí centrála, obkličují nás humus-hlodavci a Kolínský hraje na piano. Asi si půjdeme zahrát hokej...

Redakce

Ze života školy

▪ Výňatek z profesorského deníku

16. listopadu 1994

Dlouho rojukeme o ohavném nepořádku ve třídách, nikomu se to nelíbí a nikdo pořádně neví, co s tím. Shodujeme se na tom, že jde vlastně o nevychovanost a neomalenost, což nelze snadno napravit. "Bodování" pořádku ve třídách; třídě "humusáků" bude odebrána výsada nechávat si své věci ve třídě a bude u nich uklízet uklízeč. Uvidíme.

Nepřezouvání - souvisí s nepořádkem. Někteří studenti jsou i přes opakované výzvy a přesvědčování o užitečnosti celé věci velmi rezistentní. Jak to asi vypadá u nich doma? Že by Amerika?

Ráchel Macková podmíněně vyloučena.

30. listopadu 1994

Diskuse se studenty o opatřeních ohledně nepořádku ve třídách. Jsme prý velmi represivní, ale jak z toho svinčiku, v němž tady všichni žijeme, ven, neporadí ani oni.

Rozjiténá atmosféra kvůli školám v přírodě - nechut mnoha studentů na ně jezdit, ostré protesty proti "administrativnímu" omlouvání, které nutí studenty si vymýšlet, ještě ostřejší protesty, proti vyvěšování omluvenek.

14. prosince 1994

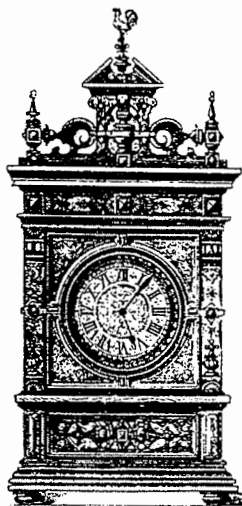
Nepřijímáme Eliáše Sidona za studenta naší školy, nejde ani tak o jeho rozsáhlé nevědomosti, jako o nechut na jejich odstranění spolupracovat.

Po rozhovoru s Ráchel Mackovou a její maminkou, dalším vyjasňování a dohadech je Ráchel vyloučena pro nové neomluvené absence (překročení podmínky stanovené 16.11.) - je nám všem smutno, určitě jsme (Ráchel i my) měli všechno řešit dřív a dopadlo by to asi jinak.

Datum Porgymnasionu (14. a 15.1.) konečně stanovené, vzhůru na nábor studentstva.

Petr Suchomel má postaráno o zábavu během vánočních prázdnin: bude vypracovávat vzdělávací projekt, na který MOŽNÁ dostaneme peníze od ministerstva školství. Snad to nebude marná práce.

Vánoce!

4. ledna 1995

A je po vánočních prázdninách a jsme v novém roce. Konečně jsme se dostali k hodnocení hodnocení. Semestry nebo trimestry? Vysvětlování kódů nebo méně škodlivé tápání v nejistotě, co jsem to vlastně dostal?

Absurdistán na poli neomluvených (neomluvitelných) hodin, pozdních příchoďů - je třeba urychleně vyřešit, ale nedaří se o tom všechny přesvědčit.

Lze vyřešit návaly písemek a testů na konci trimestrů? Nebude ohrožena svoboda profesorů zadat opakující test skutečně po zopakování látky, kdy je to snyslupné?

Naprostá nespokojenost s opatřeními kolem pořádku. Nic se nemění, na oktávu si nikdo netroufne a málokdo z interních tam učí. Bude v naší škole větší nepořádek, když celé bodování zrušíme?

Rýsuje se cesta do Holandska (valdorfská škola).

Magda Podaná

▪ Vánoční koncert

Motto: "Smysl koled v kostele jsem nepochopil (vyznělo to do trapna)"

Štěpán Valouch

Ve čtvrtek 22. prosince loňského roku (jak je to už dávno!) měla naše škola vánoční akademii v libeňském kostele (jaký to skvělý nápad). Šlo spíše o koncert, protože všechna vystoupení byla zpěvavá, i když různě. Kdo byl, může o tom povídat těm, kdo nebyli. Mně se všechna vystoupení moc líbila - sekunda s celým orchestrem a hlavně vítající trubka Kazbundova (Honza Hromádko), dojímaví trojhlas Zity Maršíkové, Věrky Fetterové a Markéty Bačákové, "modernější" koledy kvarty i kvinta latine cantans. Jako účinkující chci být nestranná - kvinta zpívala nejkrásněji.

Možná někomu chyběl konferenciér, objasňovač a vysvětlovač celé akce, já ale nevím, proč a komu vysvětlovat, že zpíváme před Vánoci v kostele koledy. Možná bylo někomu zima, to už se v kostele stává. Pro takové mám radu: Zpívejte příště taky a na přemýšlení o zimě vám nezbude čas.

Pro příští rok by možná stálo za úvahu posunout koncert do odpoledních nebo večerních hodin, pozvat i rodiče, přinést svíčky, kostel vyzdobit, udělat Betlém... Určitě toho vymyslíme ještě víc.

Magda Podaná

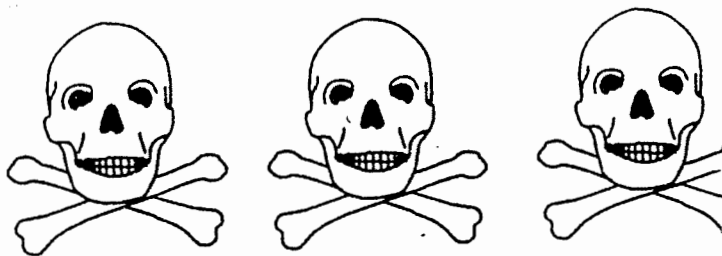
▪ Nažloulký vtíp

Poslední týden školního vyučování v minulém kalendářním roce jsem díky svým hudebním aktivitám strávil mimo Prahu. Poznal jsem skvělé lidi, hrál a poslouchal dobrou muziku a bylo mi fajn. Když jsem se však před vánočními svátky telefonicky spojil s některými svými spolužáky, dozvěděl jsem se poměrně překvapující věci, o kterých mnozí z vás jistě slyšeli. Celé sextě byla vyhlášena karanténa kvůli mému onemocnění infekční žloutenkou. Na tom není nic divného, tak už to chodí; chápu, že se nikdo takovému opatření nedivil. Nikoho však zároveň ani nenapadlo pochybovat o tom, jestli žloutenku skutečně mám. Mé zděšení po této zprávě začalo ustupovat s tím, jak jsem se dozvídal další podrobnosti celého případu.

Každou školu občas navštěvuje hygienik, aby provedl průběžnou kontrolu hygienických podmínek, ve kterých se škola nachází. Informace o tom, že taková návštěva zavítá i do naší školy, se dostala až k Martinu Šípovi, mému spolužáku ze sexty. Martin věděl, že se do vánočních prázdnin ve škole už neukážu, a proto mohl plně rozvíjet své plány, ke kterým se mu moje nepřítomnost hodila. Pomocí zmíněného hygienika rozšířil zprávu (dezinformaci) o mém infekčním onemocnění a o opatřeních z toho vyplývajících. Nic nevypadalo nápadně, neboť hygienik měl samozřejmě zkušenosti s vyhlásováním karanténních opatření. Naštěstí se mi ještě před Vánoce podařilo tento Martinův blábol vyvrátit a vyvést tak spolužáky z omylu a z nepřítomnosti, které by jim vznikly, kdybych byl opravdu takto nemocný.

Přes veškeré námitky, které k tomu můžeme mít, přísluší Martinovi uznání za bezchybné využití hygienika a provedení celé akce. V podstatě se mu podařilo na čtyři dny oblnout normální chod naší školy. Já s tím opravdu neměl nic společného a nehodlám se tím ani dále zabývat. Veškeré své dotazy adresujte Martinovi, ale nebuďte na něho moc zlí, já jsem s ním již mluvil. Každý si rád zažertuje, a nakonec se vlastně vůbec nic nestalo. Příště ale nebuďte tak důvěřiví!

Petr Kolínský

Ze smrti školy

▪ Žloutenka stále hrozí!

Člověk se někdy nestačí divit, jak někteří mladí lidé mohou být tak zlomyslní a škodolibí, jako tomu je v případě nejmenovaného studenta sexty P.K. (Více k těmto lidem viz úvaha Kryštofa Kozáka "Humus"). P.K. se totiž rozhodl, že ze sebe seje pověst nezodpovědného přenašeče infekční žloutenky, a napsal nepravdivý článek o mnou zinscenované žloutenkové karanténě (viz "Nažloulký vtíp").

Článek, který právě čtete, si neklade za cíl obnovit mého image ani znemožnění P.K. v očích studentů a profesorů. Tolik bych se nesnížil... Cílem je informovat vás o tom, jak tomu skutečně bylo a je.

...začalo to v Rusku. Na podzim roku 1994 se nakazil otec P.K. na svých cestách virem infekční žloutenky (velmi odolným sibiřským typem). Tímto dárkem obšťastnil po svém návratu také bratra P.K. Oba poté cestovali do nemocnice na infekční oddělení. Již v této době měla být na rodinu P.K. uvalena karanténa. Skutečnost, že se tak nestalo, svědčí mj. o hlubokém úpadku přenosu informací mezi nemocnicemi a hygienickými ústavy; jim totiž vůbec nikdo nepodal zprávu o kritickém stavu věcí.

Toto vše mi týden před Vánoce vyprávěl P.K., který se přitom bavil představou, kolik nevědomých lidí bude dále postiženo touto zákeřnou chorobou jater s těžkým průběhem (v lepších případech 1 rok abstinence). Nemorální a nezodpovědné chování P.K. a celé jeho rodiny ve mně vyvolalo těžký psychický otřes. Nicméně jsem ihned, jakmile to bylo možné, o všem nepozorovaně informoval svého příbuzného na jistém ústavu. Ústav zasáhl neobyčejně účinně - uvalil karanténu na rodinu P.K. ... a bohužel i na sextu, **nejnadějnější třídu PORGU.**

Vánoce v karanténě ještě žádný ze studentů sexty nezažil, a proto byly uvítány jako další, dobrá životní zkušenost. Když ani do 23. prosince nebyla u P.K. žloutenka prokázána, karanténa byla zrušena a bylo jasné, že se přijatá opatření neminula účinkem.

Jak to tak vypadá, vše dopadlo pro naši školu víceméně příznivě. Proč je v tom případě tento článek v této rubrice? Virus infekční žloutenky nikam nespíchá, a tak je inkubační doba zmíněné choroby až 4 měsíce, a proto je P.K. stále **potenciálním nosičem infekční žloutenky!** Nyní víte, komu máte blahorečit a koho ostře zavrhnout.

Mimochodem P.K. nevěřte, ať si říká, co si říká... i kdyby tvrdil, že žloutenku nemá. Podle mne ji zcela jistě má!!!

Martin Šíp

■ Co se děje?

Ráchel Macková, David Gaydečka, Eliáš Sidon. Ani jeden z nich již není studentem našeho gymnázia. Jistě, po odchodu Ráchel nenastala žádná změna, stejně do školy již nechodila (patrně proto byla vyloučena). Na jejich vylučování dohlíží celá pedagogická rada, přesto však o odchodu Davida a Eliáše koluje mnoho různých zkazek.

Gaydečka si nechal narůst bradku, což silně pobouřilo mužskou část profesorského sboru, které vousy nerostou nebo padají. Naproti tomu ženská část sboru byla proti vyloučení, jelikož Davidova bradka je příjemná na omak. Všichni naši ředitelé jsou však muži, a tak k vyloučení přece jen došlo.

Jiné zdroje uvádějí, že k Davidovu vyloučení přispěla jeho neúčast na podzimní škole v přírodě a jeho hlasitě projevovaný odpor vůči všem akcím podobného druhu. Jako nepohodlný buřič mladších ročníků byl odstraněn. Jeho zaviněním nejelo totiž na ŠvP dalších sedm studentů a v tomto byl viděn projev jeho příliš novátorského pohledu na celkovou koncepci školy. V Americe se to asi dělá jinak.

Vyloučení Ráchel též možná souvisí s touto zemí, ve které stejně jako David nějakou dobu strávila, ale že by se v Americe nechodilo do školy vůbec? Další potenciálně vyloučené snadno odhadneme. Dan Macek (bratr Ráchel, je to v rodině) a Jan Kratochvíl. Markétu Válkovou a Věru Fetterovou zařadíme na seznam, až se z USA vrátí.

O vyloučení Eliáše se spekuluje hlavně v souvislosti s jeho náboženským přesvědčením, členy jeho rodiny a jeho jazykovými znalostmi. Pan ředitel si prý jednou propálil mokasínu oharkem, Eliášem odhozeným. Eliáš produkoval oharků tolik, že souvislost s tzv. Eliášovým ohněm nemůže být čistě náhodná.

Není tedy úplně jasné, které straně v izraelsko - arabském konfliktu škola fandí. Omar Khaouaj je totiž vyloučen zatím pouze podmíněčně. Škola prý dokonce uvažovala o změně názvu na První obnovené gymnázium reálného židovsko - arabského (arabsko - židovského) přátelství.

Z výše uvedeného vyplývá, že by možná bylo vhodné oznámit studentům i rodičům právě důvody podobných čistek a podrobně osvětlit školní politiku na Blízkém východě.

Studentská část redakční rady

■ Co se stalo:

Osvětlení případu Ráchel, Davida a Eliáše nebude tak zábavné. My jsme však jejich situaci ani na okamžik nebrali na lehkou váhu, dlouho jsme se jimi zabývali, a přese všechno přemítání o převracení problémů jich se týkajících nebylo možné se zachovat jinak.

Ráchel opravdu nechodila do školy. To vědí všichni, oktáváni a její profesori nejlépe. Měla k tomu své důvody a věděla, co dělá. Je to velmi chytrá dívka, samostatná,

dospělá, silná osobnost. Zcela vědomě porušovala řád, který dobrovolně přijala vstupem na tuto školu. Rodiče jí chtěli pomoci - vzali jí právo samostatně omlouvat své absence. Proč asi? Prostě studovat školu a během kalendářního roku se tam takřka neobjevit nelze. Ráchel nemohla neprospívat - ona nebyla ani na výkladu ani nepsala písemné práce ani nevěděla, co zameškala. Ale hlavně - nepřípadalo jí to důležité a rozhodla se pro cestu, která vedla ven ze školy. Vlastně odešla sama, zcela vědomě, jenom ústav bez úrovně a poctivého přístupu ke vzdělání svých studentů by jí umožnil setrvat na své půdě.

Eliáš na naši školu nikdy přijat nebyl. Přijímací zkoušky neudělal v žádném ohledu; jeho situace však byla zcela výjimečná.

Vzhledem k tomu, že nikdy nechodil do české školy, neuměl dobře česky (nestačil by ani v primě - bylo to vyzkoušeno) a měl mnoho mezer ve všech předmětech.

Po dlouhém zvažování jsme nakonec rozhodli takto: Eliáš se bude intenzivně doučovat český jazyk, stejně mnoho práce bude muset věnovat dalšímu dohánění. Bude - li se opravdu snažit, a to se během tříměsíční lhůty pozná, bude naděje, že časem dosáhne úrovně svých kolegů. Po třech měsících zkoušky ho přijmeme.

Jenže, Eliáš se nesnažil, ani trošičku, neudělal takřka žádný pokrok. Pro své přijetí neučinil nic. Sám ví, proč vlastně, anebo možná neví; schopnosti na to zcela určitě měl.

Případ Davidův zdaleka není vyřešen, v současné době není studentem této školy z důvodů formálních náležitostí vyplývajících ze Smlouvy o studiu. Nebyl ovšem ze školy vyloučen. Jakmile bude vše jasnější, poskytneme na našich stránkách vysvětlení.

Profesorská část redakční rady

Interview s výkonným ředitelem školy

Petrem Kolářem

Nejprve několik suchých dat: Petr Kolář se narodil ve Strakonících, vystudoval zde gymnázium, poté odjel studovat na matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy do Prahy. Má jednu sestru, povoláním podnikatelku, manželku a dvě malé děti, holčičku a chlapečka. Je věřícím katolíkem.

Proč jste si vybral právě práci ve školství? Zajímají mne názory mladých lidí a jejich vytváření. Pozoruji tak sám sebe na "větším statistickém vzorku".

Co je to ideální škola? Nevím.

Mohl byste nějak definovat cíl naší školy? To je těžké. Snad pomocí jejího výstupu. Maturitní zkouška formou rovnocenné diskuse zkoušejících a zkoušeného.

Jak vidíte realnost této zkoušky? Záleží na přijetí této představy zkoušejícími a zkoušeným.

Myslíte si, že je vývoj osobnosti jedince ukončen, ještě než začne navštěvovat střední školu, nebo naopak na střední škole začíná? Rozvoj osobnosti učitele na PORGu je technologií této školy. U studentů to samé na druhou.

Plánujete zavedení výuky křesťanství na škole? Tato problematika má mnoho rovin. Každopádně existuje plno takzvaných praktikujících katolíků, kteří se snad i v dobré víře chovají amorálně, jiní o sobě tvrdí, že je ateistů, a přitom je jedním vzorem křesťanských hodnot.

Jaký celosvětový problém vnímáte nejintenzivněji? Vztah k životnímu prostředí.

Jste nějak politicky činný? Jsem členem KDS, jejího školského výboru.

Kde jste pracoval dříve? Jako ředitel Arcibiskupského gymnázia v Praze.

Proč jste opustil tento ústav? Mé názory se neshodovaly s názory zřizovatele školy, biskupa Lobkowitza. Koneckonců jsem se čehosi dotkl již výše.

Čím se Vaše názory lišily? Mé pojetí bylo poněkud nezávislejší, než bylo žádáno, a proto jsem ze své iniciativy sám tuto školu opustil.

Mohl byste nějak charakterizovat rozdíl mezi studenty obou gymnázií? Zde jsou studenti daleko otevřenější, myšlenkově svobodnější, na druhé straně se musejí vyrovnávat s větší mírou zodpovědnosti.

Víte o nějaké škole, která by mohla být potenciální konkurencí PORGu? Mohlo by to být Arcibiskupské gymnázium, ale asi nebude, hmm.

Máte kromě školy nějaké koníčky? Filosofie, umění, historie. Rád přemýšlím o podstatě věcí a souvislostí.

Mohl byste nám prozradit Vaši oblíbenou knihu? Malý Princ, Bible

Jakou posloucháte hudbu? Klasickou, zvláště klasicistní, barokní, Mozart, Bixi, Zelenka, Vejvanovský apod.

Posloucháte též něco ze soudobé hudby? Je těžké určit měřítko. Soudobá... Beatles? ABBA? Simon? O'Connor, Shalom, gregoriánský chorál.

Máte nějaký oblíbený film? Na zlatém jezeře.

Co nejraději pijete? Kafe. Je to až neřest. Ovšem nemá-li člověk nějakou neřest, mívá z toho deprese.

Jak jste maturoval? Čj 3, Ruský jazyk 3, Matematika 1, Fyzika 2

Pro víru jste se rozhodl sám, nebo pocházíte z věřící rodiny? Nepocházím, ke křesťanství jsem se dopracoval logickou cestou, a hodně mi k tomu dopomohla právě fyzika.

Jaké jste prožil největší nebezpečí? Při vystupování z vlaku na zastávce jsem vypadl na mez. Na mne dopadla moje maminka. Vše dobře skončilo, za čtrnáct dnů jsem se narodil.

Připadá Vám, že máte málo času na rodinu? Bohužel. Změna organizace současného stávajícího stavu je ovšem mojí případnou vůlí. Tak si nemám proč stěžovat.

Holdujete též nějakým sportům? Badminton, tenis, plavání. Dříve aktivně.

Jak se díváte na komunikaci mezi vedením školy a studenty? Právě teď například probíhá. Musí být konstruktivní (konkrétní návrhy a stanoviska) a je potřebné respektovat případnou odlišnost konečných postojů v závislosti na míře odpovědnosti.

Jak chcete řešit problém nespokojenosti některých rodičů se školou? Domnívám se, že je potřebné zvýšit informovanost, více naslouchat široce znějícím postřehům rodičů, a na druhé straně profesionálním zkušenostem učitelů. Je potřebné uhlídat vlastní předpojatost a otevřít vztahy důvěře. Škola je komunikativní systém. Vlastnictví někoho někým se všemi souvislostmi je o něčem jiném. Sociálně, časově...

Ještě uvažujete o koupi této budovy? Tato věc nepatří do mé kompetence.

Jaká je situace ohledně sponzorů? Opět, toto není v mé přímé kompetenci. Velkou část mé činnosti zaujímá oblast personálního zajištění, organizační struktury, běžného chodu školy...

Tykáte si s profesory? S kolegy si vykám. *)

Proč nosíte s oblibou právě vínové sako? Často je potřebné, aby výkonný ředitel svým oblečením reprezentoval. Vínová souvisí částečně s mým estetickým citem, z části se situací na trhu.

Máte nějaké zvyky a zlozvyky? Zcela jistě nefetuji a jsem věrný manželce. Na druhé straně permanentně přemýšlím a stále mě něco napadá, což často i říkám nahlas.

Máte nějakého oblíbeného malíře? Velice se mi líbí profesor Knížák, už vzhledem k předchozí otázce. Pak dále až někde k jeskynním malbám v Altamiře a Lascaux.

Jaké jazyky ovládáte? Čeština, ruština, němčina.

Na závěr, máte nějaký oblíbený architektonický sloh? Ani ne tak sloh, jako Anthony Gaudí. Tam je všechno.

Bye? Da!

Interview bylo poněkud zkráceno vzhledem ke kvalitě nahrávky, která je v redakci k dispozici.

Tomáš Třeštík, Kryštof Kozák, Jan Daněk

*) Od 1.1. 1995 si s profesory tyká

Geologická parabola aneb podobenství o kopání, pytlech a motykách

ONDŘEJ ŠTEFFL

Představme si učiliště, jehož smyslem by bylo, aby učedník získal bohatství. Bohatství by bylo v zemi jako drahé kovy nebo ropa. Bylo by nutné ho najít a vytěžit, vykopat. Takové učiliště by mohlo volit mezi dvěma různými cíli, dvěma cestami:

1. Cesta pytlů. Mistři by našli co nejbohatší naleziště, půjčili by učedníkům motyky a další nástroje, podrobně jim ukázali jak s nimi zacházet. Učedníci by pak většinu času trávili kopáním. Mistři by jim přitom pomáhali a radili a občas by zkontrolovali, zda učedníci pilně kopou a kolik nakopali.

Do života by si pak učedníci odnášeli mnoho plných pytlů, a pokud pracovali pilně, i silné svaly.

2. Cesta motyk vychází z toho, že učedník bude své bohatství těžit celý život. Pak je ovšem důležité dát učedníkovi potřebné nástroje a naučit ho s nimi zacházet tak, aby je mohl použít i v novém, neznámém prostředí, je třeba ho naučit hledat naleziště. A co je možná nejdůležitější, naučit ho přizpůsobovat a vytvářet nové motyky podle podmínek, ve kterých těží.

Do života si tak učedníci odnesou méně plných pytlů, zato budou mít několik motyk, budou s nimi umět dobře zacházet v různých podmínkách a snad si budou umět udělat novou motyku.

Smyslem podobenství je zamyslet se nad výběrem terénu. Nad tím, kam vlastně má mistr učedníky zavést. Jak jste jistě již pochopili, co natěženo, znalosti jsou, a výběr terénu odpovídá tématům výuky.

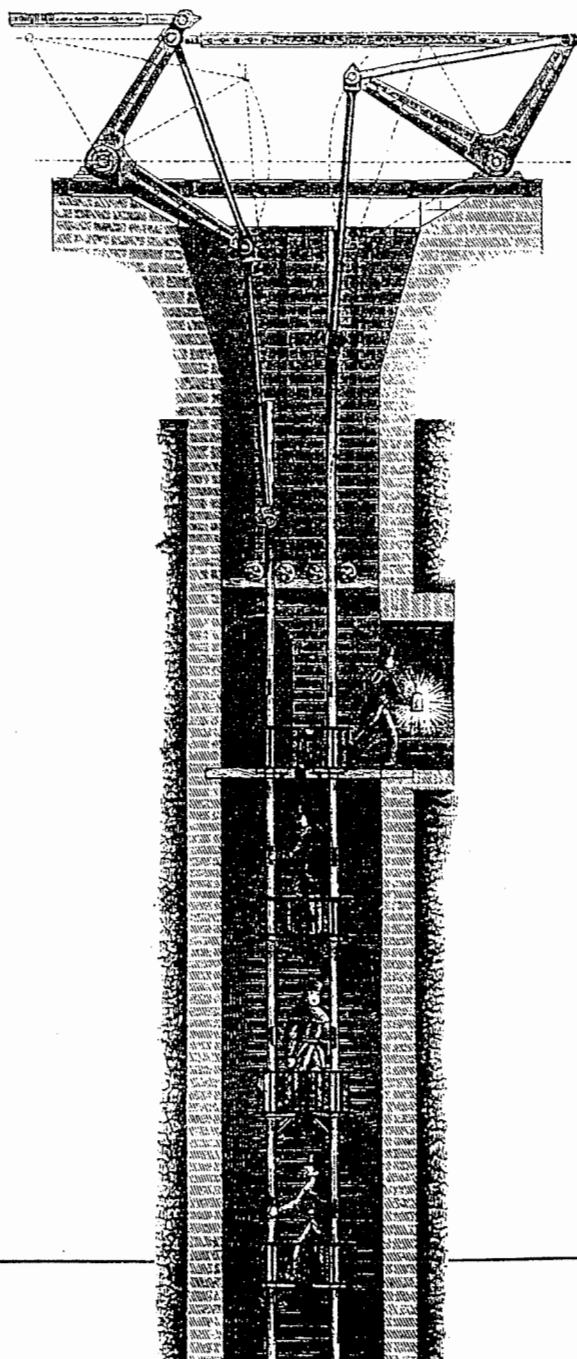
Pro cestu pytlů vyberu pro učedníky terén co nejjednodušší, kde je možné s co nejmenší námahou (mimořádně, to je důležité, že se vyhýbám velké námaze) získat co nejvíce. Obvykle to bude na povrchu a v měkkém terénu, vyhnu se obtížným překážkám.

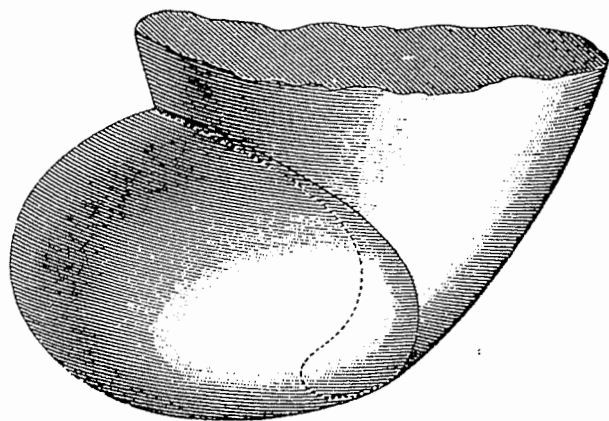
Pro cestu motyk budu vybírat terén co nejrůznorodější, někde zůstanu na povrchu, jinde půjdu hlouběji. Vyberu jen něco, budu se snažit, aby byly zastoupeny všechny typické terény a různé hloubky. Nebudu se vyhýbat překážkám, naopak někde ji i nastražím. Pustím učedníky i do úplně nového prostředí a vybavím je jen jednoduchými motykami, budu jim pak hlavně pomáhat motyky přizpůsobovat, a budou-li šikovní, budu je učit pracovat s nástroji na výrobu motyk. A zcela určitě alespoň jednou půjdu s učedníky hodně hluboko, protože při těžbě ve velkých hloubkách vznikají problémy, které jinde nejsou (vysoký tlak, zvýšená teplota - velká míra abstrakce, různé pohledy autorit, mnoho faktorů), je třeba speciálních motyk.

Nebudu se vůbec starat o to, aby učedníci hodně nakopali. A budu-li to někdy kontrolovat, pak jen proto, abych věděl, že učedníci opravdu s nástroji pracují.

Učedníkovi, který prošel cestou pytlů, mnoho nezůstane, když o všechno přijde. Kdo má za sebou cestu motyk, ten si vždy může najít naleziště, udělat si motyku a začít kopat. Naše škola si osvojila Čapkovo: "Vzdělání je to, co nám zůstane, když zapomeneme vše, co jsme se učili ve škole." Čili: Bohatství je to, co nám zůstane, když o všechno přijdeme.

Podobenství nejen mluví pro pojetí výuky, které dává přednost metodám před konkrétními znalostmi, ale je i zásadním argumentem, proč se studenti nemají učit jednostranně, brzo se specializovat a vyhýbat se některým předmětům. Mají na cestě motyk projít všemi typickými metodami (přírodovědnými, společenskovědnými, estetickými...), nikde nemají zůstat jen na povrchu a někde mají jít opravdu do hloubky. I kdyby pak celý život kopali na jednom místě, nikdy neví, na jakou horninu narazí a jakou motyku budou potřebovat.

Něco o motykách, pytlích a také k "poznámkám" manželů Špinkových, které byly otištěny v minulém čísle

Kierkegaard říká o vzdělání, že opravdu se něco naučit může jen ten, kdo je ochoten se změnit. Vzdělání znamená hlubokou lidskou proměnu na mnoha úrovních. Přijetí nového a zřátu dřívějšího postoje, z toho vyplývající nový pohled na svět a konfrontaci s dalšími názory svými i ostatních.

Kdysi se objevila kuriózní myšlenka: Země je prý kulatá!

Časem nezbylo než "se proměnit", přijmout tento fakt se všemi důsledky. Ale zároveň tato znalost, toto "bohatství v pytli", bylo výchozím bodem pro další hledání a nacházení.

Nehledím si tedy vzdělání jako sbírky fakt a faktičků někde uložených. Ale nemůžu se nestratit o to, co a kolik učedníci nakopali, protože získané bohatství se přirozeně stává součástí nástroje - a to nejen toho na kopání, tedy motyky, ale mechanismu mnohem jemnějšího, schopného určovat si cestu, hledat a pátrat po zdrojích, těžit, hodnotit a zhodnocovat nalezené. Tento mechanismus by měl být schopen sám sebe očišťovat od chybných závěrů a odhazovat nepotřebné nakupené kusy.

Ovládnutím metod se člověk snadno stává pyšným na své možnosti, svou inteligenci a tím převahu, ale málokdy pak pátrá, co vlastně znamenají - jaké je jejich naplnění. Bohatstvím ve vyšším slova smyslu je však ona bytostná proměna, která se udává s člověkem a která někdy může nastat i prostřednictvím vzdělání. Tak také rozumím výchově skrze vzdělání.

Učitel by měl být průvodcem, který zná nejen krajinu a její detaily a hlubiny, ale i vzájemné vztahy a souvislosti prvků a nalezišť, dokáže je objevovat, porozumět jim, a vše toto sdílet. Je to zcela neohraničený otevřený proces, kde mají metody, nástroje i obsahy svou důležitost k získání skutečného bohatství.

Oreh Pekan

Návrh na reorganizaci volitelných předmětů

ONDŘEJ ŠTEFFL

Dosavadní organizace a struktura volitelných předmětů, kterou jsme se značným úsilím propracovali a zavedli, jak se zdá, zcela nevyhovuje ani studentům (omezená nabídka volitelných předmětů, rozvrhy) ani provozu školy (velké komplikace při sestavování rozvrhu) ani není zcela v souladu se záměry školy (nabízet studentům různorodou škálu předmětů, motivovat je k návštěvě předmětů mimo jejich hlavní zaměření a umožnit jim seznámení se zajímavými lidmi - osobnostmi a odborníky různých oborů, dovolit i mladším studentům návštěvu některých volitelných předmětů). Celé je to strašně složité.

Předkládám proto k veřejné diskusi (studentům, rodičům, pedagogům i dalším) návrh úplné reorganizace a zjednodušení systému volitelných předmětů.

Volitelné předměty by byly rozděleny do třech skupin:

1. **Hlavní volitelné předměty**
2. **Semináře**
3. **Kroužky**

Hlavní volitelné předměty by byly ty, které probíhají více let. V naší malé škole zřejmě jen tyto (v závorce počet let x počet hodin): němčina (3x3), francouzština (3x3), latina (2x3), španělština (2x2), programování (3x2), fyzika dvouletá (2x3) a chemie dvouletá (2+3). Hlavní předměty by probíhaly za zcela shodných podmínek jako předměty povinné. Zpravidla by je vyučovali stálí učitelé, byly by hodnoceny, bylo by z nich možné maturovat i "propadnout". Vždy by bylo nutné absolvovat celý kurs. Zpravidla tyto předměty začínají v sextě. V rozvrhu by byly umístěny tak, aby každý mohl navštěvovat kterýkoliv předmět, kromě dvojic němčina-francouzština a latina (nebo španělština)-programování, které by probíhaly současně.

Novinkou by byly **volitelné semináře**. Ty by probíhaly v pěti cyklech za rok po 6 až 7 týdnech (od září do podzimní ŠvP, od ŠvP do Vánoc, od Nového roku do jarních prázdnin, od jarních prázdnin do přijímaček a od přijímaček do konce roku). V každém cyklu by běžely nejméně dva semináře vždy třeba v úterý a ve čtvrtek odpoledne. V té době by ve škole (kromě primy a sekundy) neprobíhala žádná další výuka (při třech seminářích v jednom cyklu by se již dva překrývaly). Šlo by o tříhodinovky. Každý seminář by byl podle volby lektora zakončen zápočtem, zkouškou nebo obhajobou seminární práce. Podmínky návštěvy a zejména absolutoria by zcela závisely na rozhodnutí lektora.

Obsah semináře by byl spíše než obecně zaměřen ke konkrétnímu problému - např. Francouzská revoluce,

biologie chobotnic, genetické manipulace, ústava USA, Kantova filosofie, teorie grafů, využití elektronového mikroskopu, dějiny Izraele, Dostojevského romány, současná situace v Jugoslávii, jak se dělají noviny, kapitálové trhy, kostel sv. Mikuláše, základy gynekologie atd. atd. O výběru seminářů by rozhodovalo vedení školy spolu se studentskou radou. Fantazie se omezuje pouze vkusem a souladem s akademickým vzděláváním (tedy nikoliv např. seminář soustružení nebo účetnictví). Samozřejmě, že musíme sehnat příslušného lektora. Pokračování semináře se nepředpokládá. Je však možné přizvat téhož lektora k jinému podobnému, ale nezávislému tématu a nebo, pokud alespoň 10 studentů úspěšně absolvuje seminář, je možné udělat pokračovací.

Kroužky by byly zájmové skupiny lidí (např. jako je dnes divadlo nebo fotografie; a může být sbor nebo vyřívání, psaní na stroji, tvorba videoklipů), které se pod vedením školou placeného člověka pravidelně scházejí.

Kroužky by se zásadně konaly až po skončení vyučování (tj. asi po 16:45) tak, aby nezasahovaly do rozvrhu. Škola by je zřizovala na návrh studentů (resp. studentské rady) jen s tím omezením, že škola je ochotna platit nejvýše čtyři (možná tři nebo pět, ještě je nutné vyjasnit finanční možnosti) lektory takových kroužků.

Zjednodušily by se požadavky na studenty. Za současného stavu je každý student od sexty do oktávy povinen absolvovat nejméně 22 hodin volitelných předmětů (po odečtení hodin na maturitní semináře a povinných hodin fyziky a chemie). Tento rozsah by zůstal zachován. Student by musel během sexty, septimy a oktávy dohromady nasbírat alespoň 22 hodin, z toho nejméně 9 za zapsané hlavní volitelné předměty a nejméně 7 hodin za absolvované (úspěšně ukončené) semináře. Za každý absolvovaný seminář se započte 3/4 hodiny. Protože studenti mají během jednoho školního roku možnost navštívit celkem 10 různých seminářů, mohou celkem za tři roky nasbírat 22,5 hodiny. Za návštěvu kroužků se body nepřidělují.

Student Žrout si tedy na konci kvinty zapíše jako hlavní volitelné předměty němčinu (9 hodin), programování (6) a dvouletou fyziku (3, počítá se jen druhý rok), tedy celkem 18 hodin. Během sexty navštěvuje a úspěšně ukončí všechny úterní semináře až na jeden (který vynechá, protože lektor si šlape na jazyk) a žádný ve čtvrtek (protože chodí do hudebky), tím přijde o seminář o mimozemských civilizacích, na který se těšil. Za sextu získá 3 hodiny ($4 \times 3/4$). V septimě chodí na semináře v úterý i ve čtvrtek a všechny úspěšně ukončí až na jeden (protože je v době zkoušky nemocný a lektor odjede do ciziny) a získá dalších 6 a 3/4 hodiny ($9 \times 3/4$) v oktávě se už připravuje na maturitu, a tak chodí jen na něco, stejně ještě absolvuje 4 semináře a tedy další 3 hodiny. Celkem Žrout nasbíral $18 + 3 + 6,75 + 3 = 30,75$ hodin volitelných předmětů.

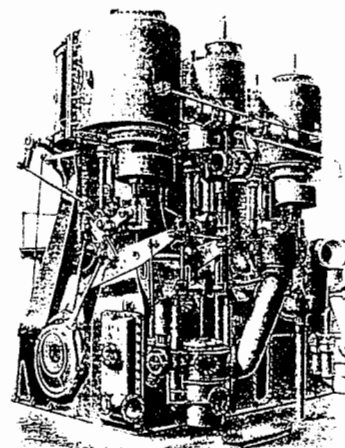
Student Lenoch si zapíše jen nejnnutnější hlavní předměty, protože předpokládá, že semináře dají méně práce.

Tedy dvouletou fyziku (3 hodiny) a programování (6). V sextě se mu na semináře moc chodit nechce, chodí jen občas v úterý (ve čtvrtek má kdovíco) a zkouší, kde by co dostal zadarmo, seminární práce (nutné pro dva semináře) nenapíše, zápočet za docházku nedostane, protože oproti požadavku lektora má o jednu absenci víc, a ze dvou zkoušek, které dělal, udělá se štěstím jednu. Na konci sexty tedy zjišťuje, že mu ještě zbývá získat 12,25 hodiny, a že tedy musí absolvovat 17 seminářů. V septimě se opravdu snaží, ale při jeho lenosti..., z deseti seminářů jednou neodevzdá včas seminární práci a jednou neudělá zkoušku, a tak mu na oktávu zbyde 9 seminářů. Ty se mu ovšem získat nepodaří (tentokrát nedostane dva zápočty pro nemoc, na kterou se pochopitelně, jak je z vysoké školy zvyklý, lektor neohlíží), a tím nesplnil požadavky k maturitě a nematuruje. Po úporných jednáních s ředitelem nakonec smí v následujícím roce absolvovat zbývající seminář a maturuje v náhradním termínu.

* * *

Navrhovaný systém má pochopitelně výhody i nevýhody. Domnívám se, že výhody převažují, zejména se významně rozšiřuje repertoár témat a možnost studentů si vybírat, podstatně kratší délka semináře umožňuje získat jako lektory zajímavé a významné osobnosti (které zpravidla mají málo času, jezdí často do ciziny a nejsou ochotni převzít celoroční závazek), zmizí komplikované zapisování do seminářů, odhlašování a přestupy, kontrola docházky, zodpovědnost za získání potřebného množství bodů je, jak ukazují výše uvedené příklady, na studentovi. Mezi výhody počítám i to, že by každý ze stálých učitelů mohl, a čas od času musel, vést některý ze seminářů.

K nevýhodám patří zejména nemožnost dlouhodobé systematické práce v určitém oboru (k tomu ovšem slouží povinné a hlavní volitelné předměty a ve speciálnějších oborech později vysoká škola). Problémem, i když vůbec neřešitelným, je, co dělat se současným systémem - např. ve všech původně navržených volitelných předmětech, které se nestanou hlavními volitelnými předměty, by se uspořádaly alespoň tři různé semináře. Navrhovaný systém je možné ještě v mnoha směrech upravit, doplnit a dopracovat. Jistě má i další přednosti a další nedostatky, které jsem nezmínil a o kterých zatím nevím. Očekávám od všech připomínky, návrhy a doporučení. Zda tento systém přijmout či ne, bychom měli rozhodnout nejpozději v květnu.

Stránka o čajovně

▪ Stručný úvod do problému:

Firma P.A.T. EDUKA nabídla škole bezplatnou instalaci nápojového automatu. Záměrem jmenované firmy je "poskytnout studentům základních a středních škol dostatek tekutin v celodenním pitném režimu".

Je vlastně automat na limonádu užitečný nebo neúčinný? Potřebuje škola něco takového?

Dílejší odpovědi na tyto otázky je například neutuchající touha septimy po vařiči, která do dnešního dne tápe v temnotách, bude-li jejich přání vůbec vyslyšeno; nebo třeba to, že rohový obchůdek s potravinami bude zavřen a dopolední zdroj obživy, jenž by alespoň částečně zachraňoval situaci ohledně pitného režimu, zmizí ze světa.

Téměř okamžitě s nabídkou firmy P.A.T. atd... (a možná ještě o něco dříve) se však objevil protinávrh zřídit někde ve sklepech čajovnu. Místo, kde by si každý mohl dát čaj nebo kávu, chroustat sušenky a probírat obtížné příklady z matematiky.

Je ale nad nebe jasné, že dá víc práce starat se o čajovnu než o automat.

A vůbec: chtějí studenti čajovnu?

Takovéto úvahy běžely profesorským sborem. Uvidíme, jak se na to zatváří studenti. Koneckonců, jejich zájem či nezájem řekne poslední slovo.

▪ Jaká jsou PRO a PROTI:

Ještě v době, kdy studenti o návrhu firmy P.A.T. EDUKA vesměs nic nevěděli, někteří z nás již stačili jasně vyjádřit svůj názor i písemně:

▪ Proč jsem proti automatu...

Tak, a je to tady! Dohadujeme se o možnosti instalovat na chodbě u shorovny automat, který by za drobnou úplatu nabízel studentům i profesorům čaj, kávu, kakao atd. Rád bych touto formou vyjádřil, proč jsem proti něčemu takovému a co mi na tom všem vadí.

Předně, podávání jídla a nápojů formou automatů je mi od podstaty protivné. Jednak mám k automatům averzi (nevím, co se děje uvnitř, z jakých surovin jsou nápoje připravovány a jestli náhodou někde uvnitř v nějaké trubičce neleží mrtvý brouk), hlavně mi ale takový způsob konzumace příliš připomíná McDonaldivy krmelce. Bojím se toho, že po automatu na nápoje dřív nebo později přijde automat na párky v rohlíku, chipsy nebo hamburgery. Takovou situaci bych rozhodně nechtěl zažít.

Za druhé, takový automat by s sebou zcela určitě přinesl celou řadu změn v chování studentů. Nechodili by pozdě do hodin už jen kvůli počítacům a frontě u telefonního přístroje, ale taky proto, že když už do stroje hodili své peníze, museli taky počkat, až jim stroj jejich nápoj vydá. Odhaduji, že jako s novou formou "výzdoby" školy bychom museli nutně počítat s opuštěnými a prázdnými kelímky postávajícími a polehávajícími na nejrůznějších místech podle toho, kde zrovna student dopil. Občas někdo do někoho držícího kelímek v ruce lehce strčí a poleje ho tím, jiný někdo jiný, coby dobrý žert, kelímek třeba upustí směrem k dalšímu nic netušícímu studentu. Třeba ne, třeba jo. Jestli jo, tak nechci.

Za další už jenom zkratkovitě: smutná zkušenost říká, že s čím se někteří studenti neztotožní, to popíší nebo schovají. Automat se sice nedá ani popsat ani schovat, zcela určitě se do něj ovšem dají házet i jiné předměty než určené mince. Domnívám se, že s něčím takovým je třeba reálně počítat.

Podtrženo a sečteno, nevidím být jediný klad takového pochodbového (pokus o analogii s poličním) automatu. Jestli někdo chce tvrdit, že studenti budou méně chodit do protějšího obchodu, tak to určitě nebudou. Ledaže by automat nabízel i oplatky, rohlíky, cigarety a lososovou pomazánku (doufám, že to nikdo nepochopil jako dobrý nápad!). A rozhodně si nemyslím, že by tomu tak bylo proto, že bych kladly vidět nechtěl. Kde ale nic není, ani čert nebere.

Dovedu si naproti tomu docela dobře představit fungující čajovnu (nebo občerstvovací koutek, třeba dole u klubu, třeba v kině, třeba jinde), kam by bylo možné si o velké přestávce dojít a nad šálkem čerstvě připraveného nápoje si za zvuků tlumené hudby popovídat s podobně naladěným studentem. Souhlasím ale s tím, že podnět takový čajový koutek zřídit by měl vyjít od studentů a že chuť jít do toho musí být podpořena jejich ochotou o téměř všechno se postarat. A v tom bude asi trochu problém. Co se dá dělat.

Nechceme-li studentům nic vnucovat, nevnučujme jim ani automat!!! Chceme-li jim něco nabízet, nabídněme jim čajovnu!!!

Shodli jsme se na nutnosti vytvářet příležitosti pro projevení zodpovědnosti studentů za něco, vytvářejme jim je!!! Nemůžu si pomoci, ale čajovna se mi zdá být jako příležitost dobrá!!!

Petr Suchomec

Na druhou stranu však příznivce automatu z řad studentstva chci uklidnit, že ne všichni profesori automat zavrhují. Možná, že myšlenka samočinného mechanického podavače limonád se ujme a inventář školy se rozroste o jednu plechovou krabici, která kdesi v útrobach "...bude obsahovat bohatý výběr studených nápojů, jejichž skladba byla konzultována s odborníky ve zdravotnictví...". Možná.

Musíme se ale rozhodnout rychle. Instalaci automatu firma nabízí do konce února. Navíc od nich nemáme informace, které možná znovu zcela změni pohledy na celou věc a prodlouží čas rozhodování.

Jedna skutečnost mi však v tomto projektu připadne nezávislá na čase. Čajovna je místem, kde se lidé scházejí a povídají si. A taky se poslouchají. Navzájem. Takže když lidé zjistí, že se potřebují o něčem domluvit, udělají si třeba čajovnu. Jenže nejde to obráceně. Byla by trochu naivní představa, že čajovna sama o sobě donutí lidi, aby si povídali.

A já mám právě obavu, že studenti, kteří čajovnu nejvíce potřebují, ji vlastně ani nechtějí.

Můj článek by se tedy měl jmenovat: **Proč jsem proti automatu a čajovně**

Automat se mi nelíbí. Chci vařič. Čajovnu dělat nebudu. Stejně by tam chodilo jenom pár stejných lidí. A musel bych tam mejt hrnky.

Boris Kubíček

Školné

"Myslím si, že kvalita školy klesá a cena neúměrně stoupá, za ty peníze (br) má člověk právo na lepší vzdělání." studentka M.P. z tercie

V tabulce jsou uvedeny údaje z 21 pražských soukromých gymnázií. Podle výše školného je PORG až na 13. místě. Podle ukazatele "školné na třídu", který lépe vystihuje přiměřenost školného k nákladům nabízeného vzdělání na 12. místě a od 16. se liší o méně než 10%. Přitom v poměru počtu přihlášených k přijatým je naše škola 2.

Přehled školného v pražských soukromých gymnáziích ve šk. roce 1994/95					
Gymnázium	žáků	školné	příjem na třídu	majitel	přijato
ALTIS	24	14 000	336 000	podnikatel	29%
ARCUS gen. Janouška	20	15 500	310 000	s s.r.o.	35%
ARCUS K lesu	20	15 500	310 000	s s.r.o.	40%
ARCUS Suchbátka	18	15 500	279 000	s s.r.o.	57%
ARCUS Vybítalova	20	15 500	310 000	s s.r.o.	50%
ENGLISH COLLEGE	20	113 000	2 260 000	nadace	???
EKOGYMNÁZIUM	25	11 000	275 000	nadace	43%
INTEGRÁL	20	15 000	300 000	podnikatel	???
ITALSKÉ	18	16 000	288 000	podnikatel	37%
J. PALACHA Ortenovo n.	22	12 000	264 000	podnikatel	72%
J. PALACHA Senovážné n.	23	12 000	276 000	podnikatel	20%
J. SEIFERTA	20	12 000	240 000	sdržení	37%
JÍŽNÍ MĚSTO	23	15 000	345 000	s s.r.o.	26%
J. ŠKVORECKÉHO	40	14 000	560 000	podnikatel	44%
MICHELSKÁ	30	15 500	465 000	podnikatel	???
ORBIS PICTUS	22	10 000	220 000	podnikatel	63%
POD VYŠEHRADEM	20	19 000	380 000	podnikatel	27%
Pro intelektově nadané děti	16	12 000	192 000	podnikatel	33%
PORG	21	13 500	283 500	nadace	23%
PŘÍRODNÍ škola	19	8 800	167 200	podnikatel	???
RAKOUSKÁ škola	22	7 000	154 000	nestát. subj.	???

Rozpočet na školní rok 1994/95 pro PORG

Připravil Kolář, předkládá Štefl.

Počet studentů: 172

Příjmy

Školné: 2 243 000,-
Státní dotace: 2 924 000,-
Úrok (z předchozího): 70 000,-

Provozní příjmy: 5 237 000,-

Příjímačky: 30 000,-
Dary + jiné: 130 000,-

Kapitálové příjmy: 160 000,-

Provozní výdaje

Investice, přestavby: 200 000,- 3,46%
DKP, nábytek: 140 000,- 2,42%
Knihy a uč. pomůcky: 300 000,- 5,19%
Mzdy včetně pojištění: 4 240 000,- 73,35%
Energie: 200 000,- 3,46%
Ostatní provozní výdaje: 700 000,- 12,11%

Provozní výd. celkem: 5 780 000,-

Příjmy - výdaje: mínus 543 000,-

Jak někteří z vás již stačili postřehnout, náš nový rozpočet je poněkud deficitní. Je tomu skutečně tak, ale není to rozhodně důvod k panice. Z minulých let máme totiž něco nastřádáno a snad i dotace budou od ledna o trochu vyšší, než původně předpokládal rozpočet.

Mám-li tedy stručně shrnout hospodaření naší škol za první trimestr, mohu s klidným svědomím říci, že si vedeme lépe než navrhovaný rozpočet předvídá. Ke 30.11. jsme totiž utratili pouhých 26 procent z celkového množství. Do nového roku tedy vcházíme s velmi dobrou bilancí a doufejme, že tento trend udržíme.

Předsednictvo SPORG schválilo tento rozpočet 30. 11. 1994.

Upravil a zprostředkoval Jan Daněk.

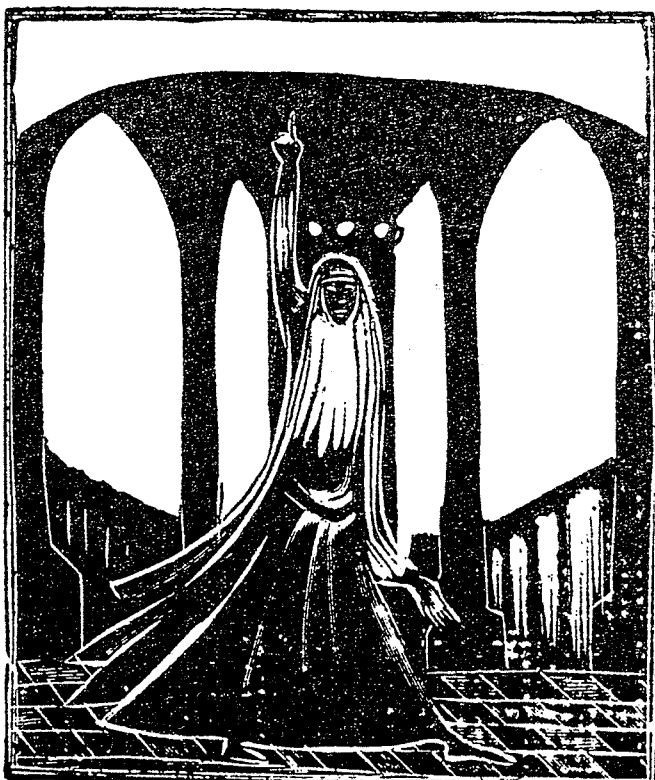
Literární bařiny I. aneb Malý průvodce po zmizelých tvářích

JAKUB KRČ

*"Říkával Kain před dávnými léty
Ábel se křídlem dotkl toalety
Za to si přece zasloužil svůj trest*

*Dnes v duši básníků jen rumová je trest
A jiskra vzpomínky jak před dávnými léty
Vyrvali peruť chřtánu toalety"*

Literární historie je nespravedlivá. Nechává přežít jen několik vybraných, uloží je do učebnic a ostatní s klidem utopí v močálech zapomnění. Její kritérium je prosté: tys toho napsal hodně, psali o tobě, četli tě a říkali, že jsi dobrý spisovatel. Ty budeš vzat na milost. Tys toho napsal sice hodně, ale ve srovnání s tamtím je to o hodně slabší. Ty budeš vymazán. Málokdy se nechá literární historie umluvit nebo uplatit. Většinou je krutá a nosí kamennou tvář. Budme v tomto seriálu na chvíli advokáty těch k smrti odsouzených. Nebudeme je tažat katovi zpod sekery, na to nejsme dost pošetilí. Ale budeme se snažit najít mezi tisíci zabahněnými texty alespoň jeden, který je i dnes pozoruhodný. Literární historii na truc.

Být dvaatřicet let úředníkem, jehož nevzrušivý životaběh je přerušen snad jen svatbou a penzionováním, možná není zrovna zábavné. Karel Babánek se narodil roku 1872, vystudoval práva a vystřídal několik míst, než zakotvil na pražském magistrátě jako smluvní úředník. Když byl roku 1932 penzionován, možná dostal od svých kolegů hodinky v kartonovém pouzdře. Ale možná taky ne. Karel Babánek napsal třináct básnických sbírek, pět knih povídek, divadelní hru, psal do nejrozličnějších časopisů, literárních příloh, almanachů. První dvě knihy vydal ještě jako student, poslední dvě už jako důchodce. Zemřel roku 1937. Pokud si popůjčujete jeho knihy, budou vás asi zoufale nudit a dlouho u nich nevydržíte. Nebudete sami: v Městské knihovně si jeho knihy čtenáři nepůjčovali už několik desetiletí. Karel Babánek určitě nebyl žádný literární génius, nebudeme v něm hledat zapomenutou veličinu. Ale ať se za něj bije jeho text: je ze sbírky dekadentních básní v próze Stíny v duši. Rozhodčími buďte vy. Studna, do níž se skláníte a z níž na vás Karel Babánek volá, je hluboká devadesát pět let...

Nad propastí

Hrdý a spokojen sám se sebou povstal člověk, a zíraje vítězně kolem sebe, jako by hledal odpůrce, s nímž vešel by ještě v zápas, zvolal velikým hlasem: "Jsem člověk!"

A ticho, nesmírné ticho bylo mu odpovědí.

"Jsem člověk!" volal vyzýváje k boji.

Totéž ticho, jež zdálo se mu tichým výsměchem, zůstávalo jedinou odpovědí. Podrážděn, zvolal potřetí: "Jsem člověk!" A uleknut cítil, jak neviditelná, obrovská ruka vyzdvihla jej do výše.

A stoupaje stále výš slyšel hrozný hlas z nekonečných prostorů přicházející, jenž tázal se: "Co vidíš?"

A člověk, jemuž se vrátila síla a hrdost při spatření velikých měst s vysokými věžemi a nádhernými stavbami, když tušil dole vše, co učinilo člověka velkým, zvolal: "Díla rukou lidských vidím, slyším mocný jejich hlas, jímž hlásají slávu člověka - hlas ten ku nebi stoupá..."

A výše vznášela jej ruka.

"Co nyní vidíš?"

Města vidím veliká - ale člověka nevidím," řekl udiveně člověk.

A dále stoupal.

Pak zastavila se ruka a posměšný hlas ozval se opět:

"Co nyní dole vidíš?"

"Hory a údolí vidím, ale města zmizela - a člověka stále nevidět."

Výš vznášel se člověk a úzkostlivě hleděl do hlubin...

Konečně slyšel hlas:

"Pohled' dolů, co vidíš tam?"

"Pruh vidím tmavý, kde dříve byla země - v mlhách se ztrácí..." A zavřel oči.

A ještě stoupal. Stále výš, a naposled tázal se hlas:

"Co nyní zřítíš?"

"Nevidím ničeho," řekl po chvíli mlčení člověk, pátraje nadarmo po zemi. "Jen propast vidím bezednou, nekonečnou propast..."

A cítil,

jak padá...

Kdybychom žili ve světě bez protikladů, nemohli bychom být občas pořádně šťastní a občas pořádně nešťastní.

Stále štěstí nacházejí Voltairovi hrdinové v práci. Zajímavá věc. Ze zkušenosti ale víme, že každý není šťastný, když pracuje. Voltaire to měl opravdu dobře vymyšlené, až na ten detail s nejlepším možným světem. I dějiny nám říkají, že v minulosti zahynuly milióny nevinných lidí. Je to opravdu to nejlepší možné? Proč to ten Bůh neudělal alespoň o trochu, trošinku lepší? Možná je to daň za svobodnou vůli, jestli nějakou máme.

V Čechách dneška, kdy se nám žije docela dobře, by se Voltaire možná docela dobře ujal, ale v Somálsku, nevím, nevím. Dnes má tvrzení, že žijeme v nejlepším světě, značně pesimistický až nihilistický podtext (svět je už stejně nejlepší možný, tak proč se o něco snažit). Možná chtěl ale Voltaire právě naznačit, že svět je takový, jaký si ho sami uděláme, a to je na tom to nejlepší. V tom případě bychom se měli nad sebou zamyslet.

Moderní neurologie podporuje Voltairovo tvrzení, že štěstí vzniká z protikladů. Říká nám totiž, že pořád tentýž podnět nemůže působit stálou radostí. Po čase nastává lehké znechucení; musíme pro radost hledat nové podněty. Pokud je ale centrum rozkoše na čas odstaveno, a poté opět stimulováno, k lehkému znechucení zde nedochází. To jasně podporuje Voltairovu teorii protikladů. Je však možné, že se moderní výzkum zabývá pouze povrchními podněty radosti, ale tak bychom se nikam nedostali.

Voltaire musel být velmi odvážný člověk, protože podle popisu své doby (takové dnešní Somálsko na druhou) rausel svým současníkům připadat jako blázen. Nicméně dnes, kdy se životní podmínky stávají lepšími a lepšími, je četba Voltaira velmi inspirující.

Kryštof Kozák (ze čtenářského deníku)

Voltaire: Candide neboli Optimismus

Sláva! Konečně se v knihkupectvích objevilo něco smysluplného, co rozšířilo moje obzory. A navíc ve velmi přijatelné formě. Nechápu, proč musí někteří autoři psát tisícistránková díla, když je možno vyjádřit svoji myšlenku tak jasně, přesně a výstižně. Obsáhlé dílo je pouze důkazem roztržitého myšlenek. Pravda, existují výjimky, u kterých je obsáhlost díla kompenzována komplexností vyjádření, ale těch není mnoho. Kdyby se všichni myslitelé vyjadřovali jako Voltaire, studovat filosofii či literaturu by byla hračka. Opravdu mi někdy přijde, že někteří autoři co nejvíce maskují své myšlenky, jako by se báli odsouzení čtenářem, nebo aby svým scestným mlčením působili tvrdě umělecky. To je chyba. Jedna věc je něco vymyslet, druhá to interpretovat ostatním lidem. Někteří rozervanci mají sice pěkné ideje, ale jsou svojí rozervaností natolik postiženi, že se už nedokáží smysluplně vyjadřovat.

Ne tak Voltaire. Candide znamená čistý a čistá je také jeho forma. Díky tomu je poměrně jednoduché vystopovat v románově psaném příběhu hlavní myšlenku díla: "Žijeme v nejlepším z možných světů." Pro osvíceneckého optimistu jednoznačné řešení náhledu na život. Otázkou zůstává, proč je zrovna tento svět ten nejlepší. Voltaire nevysvětluje, pouze konstatuje. Podle mého názoru si Voltaire myslel, že pocit štěstí vzniká z protikladů.

Jakousi šťastnou náhodou se lačným redaktorům kulturní rubriky dostal text dopisu, který Josef Váchal napsal své vzdálené sestřenici, dceři Mikoláše Alše. Rozhodli jsme se k otištění velké části tohoto důležitého dokumentu (který pochází ze soukromé sbírky a podle dosavadních zdrojů nebyl zatím zveřejněn), v níž velký mystik - expresionista popisuje svoje dětství strávené v Písku u rodičů svého otce. Druhou část dopisu otiskneme v příštím čísle, budiž vám pozvánkou do galerie Rudolfinum, kde se do 19. února koná obsáhlá výstava Váchalova výtvarného díla. (Ediční poznámka: dopis jsme jazykově neupravovali.)

27. VII. 52

Milovaná dcero Alešova !

Kolem svatého Vavřince padají hvězdy a tak tehdy před 70 léty létla jedna na zem, hnána sem, či dobrovolně, aby na nějaký čas zde pobyla a znovu zas do kosmu se navrátila s poznatky na krvavém tomto globu učiněnými. Byla to duše hříšná, ta hvězda, jako každá, která nucena jest zastavení zde učiniti, ale též vznešená v prapodstatě své a nebeského původu. Tož ta duše, hvězda, sřítla se dne 20. srpna roku 1882 křesťanského letopočtu, říkajíc sobě za svého pádu: " Ó Všemohoucí, dej, abych dopadla do dobrých míst, k hodným lidem, abych se všem líbila a bylatak oslnivá a pyšná v nebeské své vlasti !"

Slyšela to jistá čarodejnice, Principu zla a staré kauzality sloužící babizna, která tu v Prostoru číhala na jednoho prevíta, který dělal od věčnosti Hospodinovi těžkou hlavu a paseku mezi hvězdičkami pokornými a bratrsky se snášejícími, ač ten neřád člověk měl se na zem navrátit až za dva roky ještě, víc na podzim, do znamení Vah, protože on byl stále na vahách, má-li se přidržet víc Ormuzda či Ahrimana. (On stále váhal, pro kterou frakci zednářskou rozhodnouti na zemi se má, zda-li pro ty, kteří habet, nebo tenat - světskou moc! - nebo vyvoliti si nejmocnější: Science.)

Kurc und gůt, ta stryga hodila a strefila se zrovna do středu té hvězdné krásy, řkouc: " Nejčkonc jsi potrefená a žádný velký furore ve světě víc nenaděláš ! A leť si dál, kam chceš !" Tož ta dušička dolétla na zem a našla hned jednu dobrou partaj, u které sofort převléci do lidského kvádru se mohla. Tam koukali, koukali, ale že holt to byl taky jen chudý jeden maléreček, neřkali nic, pomyslivše si: " Inu, to už nás osud tak stíhá a my nic dobrého tady na zemi čekat nemůžeme !" Ale ta hvězdička spokojeně mrněla v kolébce a tatík začal zas spokojeně chodit mezi své ideály i mezi lid, stejnou s ním veselou-li notu hudli. Té plezírované hvězdičce velmi se to na zemi líbilo a jen pořád čekala, podle slibu jí tam Nahoře daného, na příchod dalších dvou hvězd, s nimiž v stejné konjunkci stála. Zatím také ten pekelník ze souhvězdí velkého Psa šťastně bez úrazu na zem se dostal, neobtěžován tou čarodejnicí, protože on odjakživa létal na hexensabaty a vůbec s čerty jedna ruka byl. Kde pak on, aby si řádné manželské lože ke svému tělesnému ohozu vyhledal, on se zrovna z toho

těšil, že se narodí co bastard - a také v celém svém životě nadále duchovně bastardem zůstal, nectě Jiráska, kolektiv, Husity a podobně - a že táta bude z toho nadělení celej pryč a máma taky zoufalá. On z toho náramnou radost měl, jakou rotyku těm zploditelům svým udělá a zejména u dědečka, kam ten nastávající lotr na výchovu byl dán, velmi byl šťasten, protože tam byl psů plničký dům a on ty ztělesněné zde úlomky ze vzdálených hvězd v mlhovinách od Věčnosti už shledával, blaženě už co batole si říká: " Híml, tohle je přece jinej bengál než tohle ohnivě kolotání nebeských světů, protože ti psi, tito nižší než dvounožce tvorové celou věčnost před sebou mají, než z takového dnes čokla bude jednou. Otokar Březina, hahaha ! A tak budu moci nekonečné věky v jich přátelství s nimi bloudit a zapomenout zatím na lidské paďoury, kteří mi pili krev a nyní to flákají na jiném než země světu. "Ten hólomek nic ze světských věd učit se nechtěl, k zármutku lidského jeho těla pěstounů, říká si ještě po 60 létech podivného svého života: "Ať mi vlezou někam, s těmi školami, učelišti a místy, v nichž hromadně moudrost do lidské duše se roubuje ! Každý musí po svém a sám, od píky a bez návodu vše zkusit, třebaš je tu ztráta času - ale copak je to jeden život proti Věčnosti ? Od čeho můj patron, Dábel, vynalezl kněhotisk a od čeho máme intuici a inspiraci ?"

(dokončení v příštím čísle)

připravila Daniela Vernerová

Soutěž o putovní pohár Velkého krejčího

ONDŘEJ ŠTEFFL

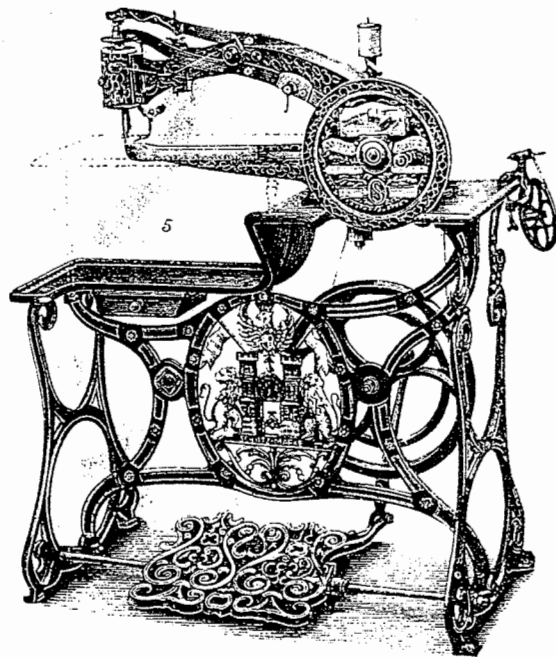
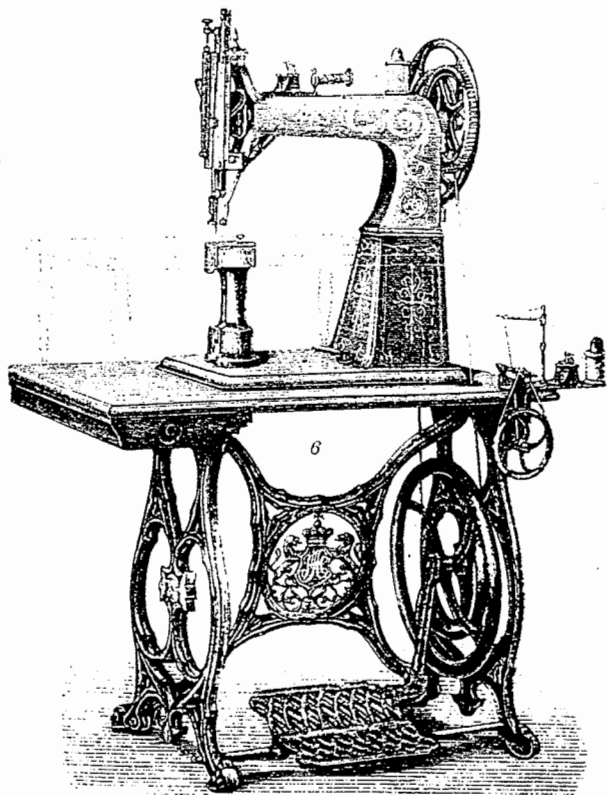
"Jen jsem se narodila, dal mi do vínku klubko s jehličkami, které ušije šaty, jaké potřebuješ, v momentě. Aby ale šilo, musíš mu říct něco, co ještě nikoho nenapadlo. Mně se to ještě nepovedlo. Vždycky mě napadne něco už napadnutého. Proto tady lítám napůl nahá... (...)"
"Na ostrově Hokaido, kuká v lese kukaido." Pronesl Hadžid bez výstrahy. Klubíčko se mu vysmeklo z rukou, počalo rejdit po zemi, odmotávat se a jehličky se zablýskaly."

Jan Werich: Žluté mužátko

Co byste řekli klubíčku Vy? Své nápady házejte do schránky Porgazeenu nejpozději do 15. 3. Nejlepší budou uveřejněny a vůbec nejlepší odměněny. Předběžně uveřejňujeme některé nápady studentů kvinty, kteří mimo soutěž do soutěže přispěli během poslední předvánoční hodiny matematiky:

Jestli mi zahákneš udici na tkaničku, počkám, až slunce zajde za ledničku a vlastnoručně ti uplácám uši.

Dlouhé gagové oči s malými pravítky uprostřed a velkým trojúhelníkem na řasách, a pohled ostrý jak dvě stě čtyřicet sedm nabroušených kružitek.

Když nebudeš zacházet sluníčko, nezčervená ti bublina do vodováhy, ve vodováze ani za vodovodníkem.

Kazimír Doneskarlovizelenejhrnec má ploché oči

Papundekl, papundekl, co bychom bez něj byli.

Když se kácí nebe, létají padáky.

Na vodě pluje Zrikaku
Ana je huízdem ptáků

Oblouzniti kvítí
nedá-li se, svítí

Vyjádrete graficky
Němci němí německy

Kroste firme
kroste firme marso este
este blanco kosti neste
hrubne nehro beru sit
kroste firme hruzno mit
kosti hekro mosto ste
hene guro helorit
froste firme - firme krosto

Ritornel (poetický thriller)

PAVEL TATÍČEK

V hodinách českého jazyka se bojuje! Studenti tercie byli svým vyučujícím k souboji dokonce ještě potouchle naváděni. Kdo s kým? Už řečená tercie s Vrchlickým. Kdo volil zbraně? Vzhledem k pokročilému věku staříčkový básník. Kdo vyhrál? To není důležité. Nakonec se v té vřavě stejně nedalo mnohdy rozhodnout, co jsou Vrchlického vousy a co rozčepýřená kštica zarputilého terciána. Zde je dokumentární záznam střetnutí:

Sekundanti: Ritornel je tříveršová forma středověké italské poezie. Rýmem obyčejně ženským je spojen pouze první verš s třetím, kdežto druhý verš je bez rýmu. První verš bývá kratší než ostatní dva, které bývají jedenáctislabičné, a obsahuje téma básně. Malá uzavřená forma vedle k stručnému vyslovení obdivu, citového vztahu, k apostrofě prostých věcí, často květin, nebo jen ke sdělení prostého nápadu. Do ostatních evropských literatur se dostal až v 19. století zásluhou německého jazykovědce a básníka Friedricha Rückerta. K nám jej přivedl až Fratišek Doucha a Adolfl Heyduk.

Vrchlický a terciáni jeden přes druhého:

Tis

Proradný tise !

Jak krásné plody nabízíš nám stále !

Však nikdy bohužel jíst nedají se.

Magnólie

Nádherná magnólie !

V čem spí tvé tajemství? Snad sama luna své potmě stříbro v kalichy tvé lije?

Kamelie

Jdi chladná kamelie !

Jsi příliš pyšná - srdce milující spíš v sedmikráskách žije.

Vítr

Prokletý větre !

Vždy vaneš zcela jinam, než chci já jít,

vždy smutek tvůj v mou tvář se kradmo vetře.

Divoké třešně

Divoké třešně !

Až z jara kolem půjdou milující,

své květy do jejich vlasů hodte spěšně.

Vavřín

Vavříně věčný !

Ty, který zdobíš ctnostné skráně slavných,
co vonné koření jsi jedinečný.

Utopie

JAN BITTL

(Student, 17 let, napsáno 1981)

Když nechaj rozřezat
zničit a roztavit
všechny ty kanály
co máme ve městě
vemou nám právo
nespadnout do díry
co po nich zůstane
zejíce na cestě.

Ve tmě a zápachu
pomřeme ve stoce
i smrtí z života
klesneme hluboce:

jak žebrák na nohu
 bohatý ulice
jak tulák u trati
 když čeká na vlak
jak vzteklej pes
 co trhá slepice
jak mrzák na nohy
 když padne na znak.

A až ta stoka
ucpe se tělami
a krysy nebudou
míti kde být

vylezou nahoru
nahoru do ulic
vecpou se do domů
kde začnou žít.

Začnou hrát golf
začnou se opíjet
začnou se učit
začnou se zabíjet.

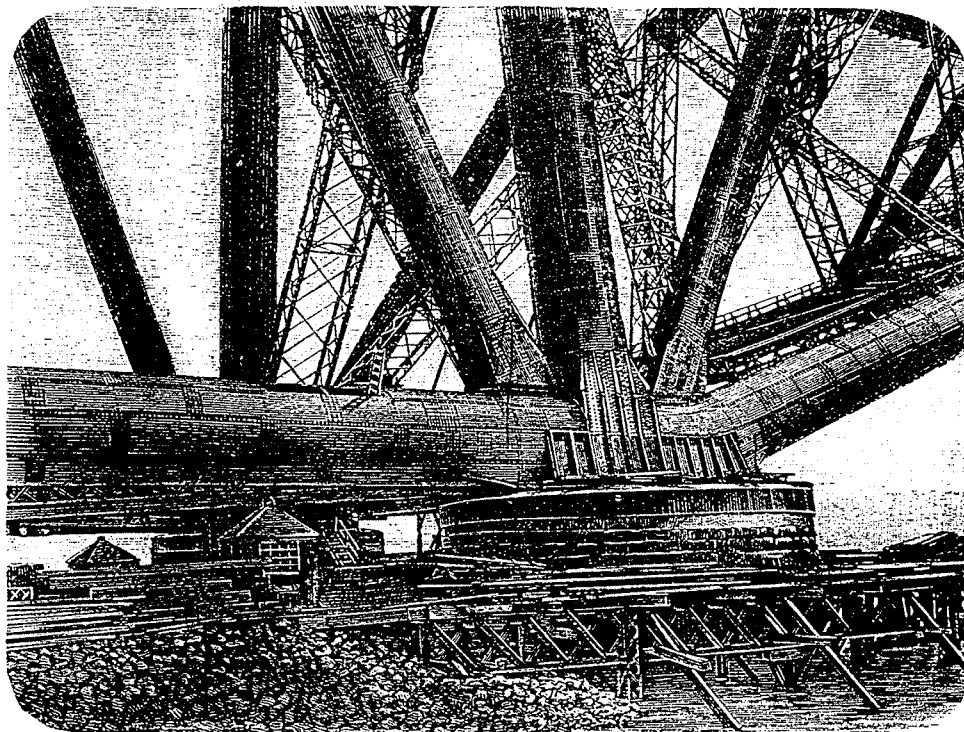
Navzájem budou si
pojídát mláďata
zповídat ze hříchů
platit si za kata.

Zvolej si senát
vytvořej zákony
postavěj vězení
skleníky za domy

do nich si nasázej
stromy a květiny
napíšou kroniky
vytvořej dějiny.

Ucpou si uši
žmolkama z etiky
v blázincích dveře
nechají bez kliky.

Najednou díra
práznota padání
zbyde jen čekání co bude dál?

Píseň Počítačového Maniaka

MICHAL DOLEŽAL

1994 MIKIŠsoft write company™

Zničené tělo, duše je na dně,
vyschlý člověk plazí se kradmě
do temné místnosti, kde
dřímá jeho sen.

Dosáhnul židle, natáhne ruku
a ta už se ukájí v tom známém hluku,
a počítačový pařan
je ukojen.

Řádek 8192K OK už svítí z BIOSu.
Dřív než se objeví známý řádek z DOSu,
ani výpadem proudu už
nemůže být zastaven.

Má totiž notebooka na baterky...

Ne územně správním celkům

Současný systém samosprávy rozhodně nesnesitelný ani neudržitelný není a většina obyvatel také neusíná s bolestí nad ním. Ti, pro něž je požadavek změny velmi naléhavý, uvádějí nejčastěji tyto argumenty:

1. Samospráva musí být posunuta blíže k občanovi.

To je poněkud zavádějící. Vidíme, že občan již má ve vlastní obci svou samosprávu daleko blíže než případnou samosprávu regionální. Čili nejedná se o posun samosprávy blíže k občanovi, nýbrž o omezení moci centrální (neboli oslabení státu jako celku), což si sice někteří občané asi přejí, ale s blízkostí jejich práv to nemá žádnou souvislost.

Navíc očekávaný prospěch občana třeba z Prahy z toho, že mezi starostou jeho obvodu a primátorem Koukalem na straně jedné a předsedou parlamentu Uhdem na straně druhé bude ještě volený Velkoprimátor (Zemský hejtman, Prezident Velkopražského regionu - název si vyberte), jehož moc zasáhne kromě Prahy ještě Čelákovice a Kostelec nad Labem, je minimálně diskutabilní.

2. Případné snížení byrokracie je argument, který se těžko dokazuje.

3. Územně správní celky jsou pojistkou demokracie proti "zlým" centrálním politikům a útokům na demokracii vůbec.

Zde bych kromě čisté teoretické spekulace, že by se totiž vyskytli "zlejší" regionální politici, než je třeba "centrální" pan prezident, uvedl hlavně historické zkušenosti.

Územně správní členění (ale třeba i senát) je pojistkou demokracie bohužel pouze v dobách, kdy jsou demokraté u moci. Pro nepřítel demokracie znamená naopak překážku minimální. To ukázal například Adolf Hitler v březnu 1933, kdy mu stačily necelé čtyři dny na kompletní likvidaci jednotlivých německých zemí, na nichž byla vystavěna demokracie Výmarské republiky. Ani bašta federalismu - Bavorsko - se tehdy nezmohla být jen na žalobu ústavnímu soudu. Podobných příkladů si každý může najít v historii bezpočet. Vidíme tedy, že se jedná o zvláštní typ pojistky demokracie, kterou sice platíme pravidelně, ale v případě pojistné události nedostaneme nic.

4. Další argument je jaksi geografický. Regionální samospráva bude řešit ty záležitosti, které ne-

může vyřešit ani obec, protože je moc malá, ani stát, protože je moc velký.

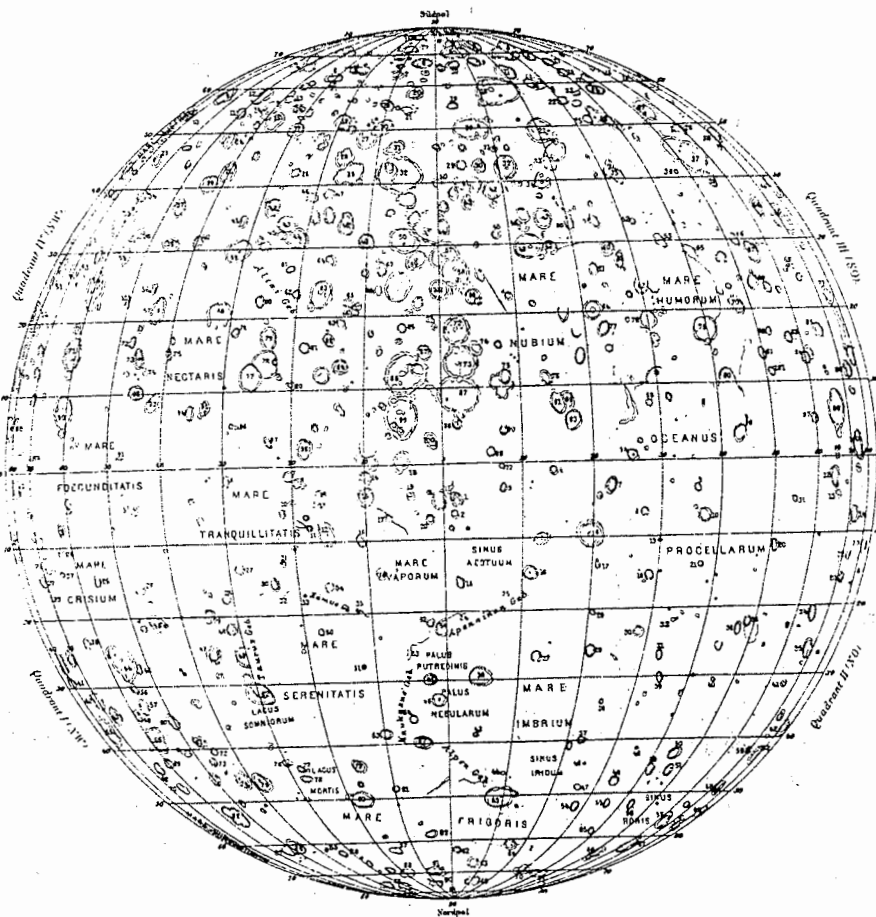
To zní na první pohled velmi logicky. O jaké záležitosti, které nejsou řešitelné ani místně ani centrálně, se vlastně jedná? Takové záležitosti neexistují. Namátkou: Stavba požární zbrojnice ve Lhotě (ob. úřad Lhota), systém daní (centr. vláda a parlament), vyhlášení Národního parku (centrum), vyhlášení malinkého Nár. parku (obec či dohoda několika obcí), stavba a umístění dálnice (centrum ve spolupráci s obcí) a podobně.

5. Na závěr nejsilnější kalibr: Pouze v totalitních státech nemají regionální členění, všude jinde ano.

To ovšem není ani argument, ani pravda. Krajské národní výbory, autonomní republiky a silná pozice krajských tajemníků jsou naopak typické spíše pro nám na vlastní kůži známé režimy, a zároveň ve spoustě států (Velká Británie, Norsko, Francie) jsou kompetence, smysl (ale i historie) hrabství či krajů velmi odlišné od toho, co si přejí naši budovatelé samosprávy. I příklad Německa, příklad nejzářnější, trochu bledne, když uvážíme, že dělení země vzniklo v důsledku nátlaku vítězných spojenců po II. světové válce a ne svobodným rozhodnutím německých občanů.

A tak by se dalo pokračovat dalšími argumenty. Já tedy říkám NE regionálnímu členění, přidá se někdo?!

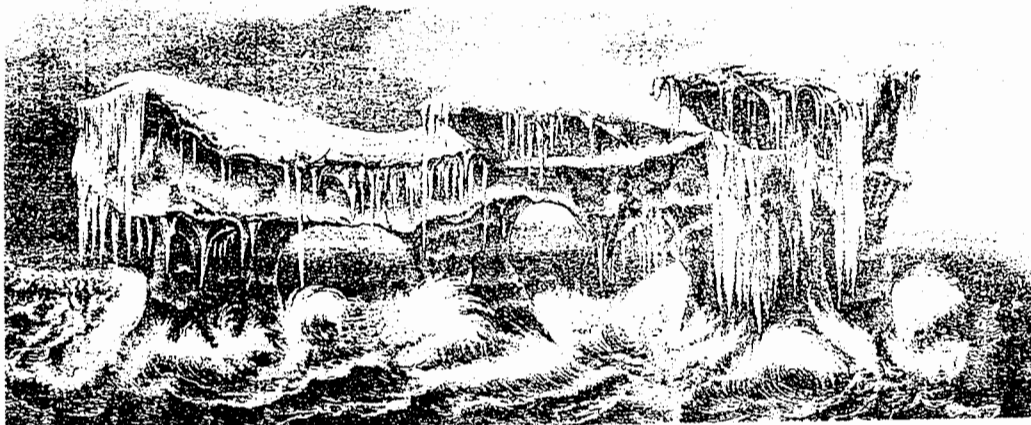
Václav Klaus

Zvuk ticha

Téměř vše, co se kolem nás děje, vyluzuje hluky, zvuky, šelesty, hřmoty, rachoty, šustoty a jiné akustické ruchy, někdy dokonce i tóny. Každý takovýto projev se liší od všech ostatních a tím je náš život zpestřován, stává se dobrodružnějším. Opakem těchto jevů je ticho. Když ustanou všechny zmíněné sluchem zaznamatelné děje, rozhostí se ticho, které vnímáme právě proto, že nic neslyšíme. Zdálo by se tedy, že na rozdíl od všech rozličných slyšitelných projevů je ticho jen jedno. Jak se však pokusím ukázat, není to pravda.

Když totiž lidský mozek přestane dostávat vzruchy od sluchového ústrojí, začne pracovat jeho zvukoobrazovná část a způsobí tak, že ačkoliv nic neslyšíme, vnímáme ticho pokaždé jinak. Způsobeno je to přirozeným sklonem lidského mozku stále udržovat v člověku dojem, že se něco děje; v absolutním tichu se však neděje nic. To, jak které ticho vnímáme, závisí většinou na našem rozpoložení, které zase závisí na tom, co jsme slyšeli

před tím, než ticho nastalo.

Začal jsem o tom přemýšlet ve chvíli, kdy jsem se svou kapelou hrál jakousi písničku, ve které se pro zpestření nacházejí tzv. stop-times, česky též stopy. Je to místo, ve kterém náhle zmlknou všechny nástroje, aby po jednom či dvou taktech opět pokračovaly ve své zvukotvorbě. Po takovéto stopě je tedy chvilku ticho. Písničku jsme hráli podle verze jednoho slavného bluesmana, jehož kapela má skvělý "sound", který je dost těžké napodobit. Napadlo mě, že když už moje kapela nezní tak jako ta na nahrávce, chvilky ticha po stopách budou znít určitě stejně. Jenže v tom je právě ten zvuk ticha. Jestliže zní celá kapela jinak, i ticho v jejich písničkách bude znít jinak.

Zkuste si někdy pustit desku Nirvany a poslouchat krátká ticha mezi jednotlivými písničkami. Pak zkuste to samé udělat s deskou Arethy Franklinové a s deskou Beatles. Pokud vám zvuk pauz mezi písničkami přijde vždy stejný, jste buďto hudební ignoranti, nebo máte rozsekaný přehrávač. Krásným příkladem je také sledování němého filmu bez doprovodu barového pianisty. Představte si, že se úplně sami v odizolované místnosti díváte

na němou Chaplinovu grotesku. To je přece obrovský rozdíl oproti tichu, které vznikne ve třídě plné studentů po rozdání otázek písemné práce z chemie. Co však uslyšíte, když si odpoledne, po písemce, vyjdete na osamělé místo někde za město? Je půl metru sněhu, stále sněží a mrzne, je ticho. Ale jaké. Měkké a bílé. Úplně jiné než to, ve kterém se ocitnete, když se dozvíte, že vám parní lokomotiva přejela učitele dějepisu.

Je Silvestr a vy ho trávíte sami, v klidu a tichu kdesi na Šumavě. Na Nový rok se půjdete podívat do polorozbořeného kostela, jakých je podél našich hranic dost. V kostele samozřejmě nikdo nebude, budete tam také sami. Obě ticha si budou podobná; budou podobně smutná a tlumící. Jindy si zajdete na koncert Deep Purple. Celí ohluchlí si nad ránem vlezete do postele a snažíte se usnout. Příbuzní, kteří by na "takovej rachot" nešli ani za nic, už dávno spí. Pomínu-li fakt, že po takovém koncertě je vůbec těžko cokoliv slyšet, je přece jenom ticho. Před očima vám však ještě blikají zelené lasery a hlavou běží nádherný kytarový riff z "My Woman From Tokyo". Podobně budete vnímat ticho po koncertě ZZ Top, má-

te-li ovšem k oběma zvuk produkujícím seskupením stejný vztah. Pokud smýšlíte o každé kapele jinak, mozek vám ticho po jejich koncertě ozvučí také jinak.

Možná, že také pozvete na schůzku nějakou sobě blízkou osobu, a ona nepřijde. Rande jste měli na romantickém a tichém místě Stromovky. Tak co, co uslyšíte? Jasně, nandáte si walkmana a vše je v pohodě. Ale vše bude v pohodě právě proto, že nebudete muset poslouchat trpké a rozpačité ticho.

V takovýchto příkladech by se dalo pokračovat dál a dál, a pokaždé by se objevilo něco nového. Teď je zrovna 7. ledna, sedím ve škole, v sextě a píšu. Je tu téměř ticho, ale takové, jaké může být právě jen 7. ledna v sextě. Venku sněží, uvnitř tikají hodiny. Je tedy vidět, že to s tím tichem vůbec tak jednoduché nebude. Pokud vám někomu anglický překlad názvu tohoto článku připomněl název jedné písničky od Paula Simona, chválím vás za vaši bystrost a uděláte nejlépe, když si tuto písničku poslechnete a zařídíte vše tak, aby po ní následovalo alespoň půl hodiny ticha. Již teď můžete být zvědaví na to, co uslyšíte.

Petr Kolínský

Humus

Jdu si tak jednou se dvěma spolužáky z oběda podél naší školní budovy. Je asi tak na nule. Jsme najedeni, většina naší krve se stáhla k žaludku, aby se pokusila strávit to, co jsme v jídelně pozřeli. Naše pozornost je tudíž značně oslabena. Najednou na Martina, který šel blíže ke zdi, spadne pytlík z vodou. Naštěstí ho netrefí přímo do hlavy, pouze se otře po oblečení a rozstříkne po botách. Udiveně se na sebe podíváme, řekneme jméno třídy, z jejíž oken pytlík vylétl, a pokračujeme dál v chůzi. Co se dá dělat?

Nikdy bych o tom nepsal, kdyby kdokoliv z nás tři někdy udělal něco podobného a jednalo by se tudíž o regulární pomstu. Pytlík s vodou je pouze nicotný, zato jasný příklad. Prostě mě zarazí, že se někteří studenti našeho gymnázia baví tím, že někomu nějak škodí. Dosáhli by asi nejvyššího uspokojení, kdyby se trefili někomu z nás přímo na hlavu a ten by měl ještě čtrnáct dní rýmu, případně na místě zemřel. Představa, že nějaký civilizovaný člověk obětuje docela dost energie na to, aby ublížil někomu bezbrannému, je dost temná. Horší však je jeho tichá radost z tohoto činu. Jsou duševní choroby, které nejsou považovány za choroby, a proto se neléčí. Což je samozřejmě chyba. Lidé, kteří jednají pouze kvůli osobnímu prospěchu, začínají s krádežemi Kronik lidstva.

Lidé, které těší škodit ostatním, začínají s házením pytlíků s vodou. Ještěže Dábel vede jejich roztřesenou ruku a nejsou schopni se trefit. Konce těchto lidí jsou různé, ale vždy špatné.

Kdysi jsem si myslel, že je podobné lidí potřeba střílet. Oni za to ale vlastně nemůžou. Z pozitivistického hlediska je jejich chování zapříčiněné geneticky a výchovou, ze spiritualistického je to osud nebo prozřetelnost nebo duše nebo něco podobného. Jedinec sám ale vlastně vinu nenese. Musíme s ním tedy mít na jedné straně soucit, a na druhé být vždy připraveni se proti němu bránit. Soucit proto, že třeba měl Viktor Hugo pravdu, že se laskavým přístupem dá změnit člověk k lepšímu. Bylo by škoda to alespoň nezkusit. Měli bychom přistupovat k takovým lidem stejně jako k duševně chorým. Všichni zločinci by tedy měli být zavíráni spíše do blázince než do vězení. Je vlastně smutné, že naši školu navštěvují i duševně choří jedinci. Měli bychom se ale podle toho zařídit. Jde vlastně i o to, zda je na světě více normálních lidí než těch podle mne duševně chorých. Nezbývá než doufat. Je to jako v té pohádce o zlé čarodějnici, která v noci vsype do městské studně prášek, po jehož požití člověk zešlívá. Ráno se všichni napijí, pouze král ne. Lid prohlásí krále za šílence a sesadí ho. Druhou noc přijde král ke studni, také se napije, a ráno je opět povolán králem. Humus, tyfus, cholera. Barak Nur.

Kryštof Kozák

Dědictví

Když bylo mému příteli Ludvíku Šedému kolem dvanácti let věku, dozvěděl se od svého otce Michaela Šedého podivnou historku: Dne 25. 3. 1984 obdržel Michael Šedý doporučenou zásilku, kterou mu pošta ráčila uschovat ve svých prostorách. Jemu se nezdála váha balíku, jež činila 65 kg, a proto se neprodleně vydal na poštu. Zde obdržel zastaralé jízdní kolo a jakýsi těžký balík, který sotva odnesl domů. Vše bylo odesláno z francouzského

městečka Verdun, kde dotyčný v životě nebyl. Doma tedy rychle roztrhl balík, hledaje nějakou odpověď na své otázky. Nalezl haldu zašlých papírů, starý dopis v češtině a nový dopis ve francouzštině. Ten francouzský si nemohl díky své nevědomosti přečíst, a v tom českém stálo přibližně toto:

"Dědicům Rubena Porgmanna, hrdého legionáře vaší vlasti.

Zasílám Vám vše z pozůstalosti mého drahého přítele, jenž tak tragicky zhyne, zanechal nás samotné v tomto krutém světě, plném násilí a krutosti, jíž se sám on stal obětí. Za poslední peníze nebožtíkovy nakoupil jsem poštovné na odeslání těchto cenností Vám zpět do vlasti. Tímto dopisem chci též vyjádřit Vám svoji hlubokou účast na smrti svého přítele, jehož lásku ke mně nechť dotvrdí kvalita mého vyjadřování jeho řečí mateřskou, jíž mne sám za dlouhých nocí v zákopech naučil. Doufám ve včasné doručení zásilky, a v brzký konec této nesmyslné války. Američané nám snad pomohou prorazit.

S pozdravem Vicomt de Chagny, 115 pěší pluk, Verdun, Francie, 21. 6. 1918."

Když udivený Michael Šedý sehnal i francouzského jazyka znalého člověka, jenž mu mohl přeložit i druhý dopis, byl jeho obsahem též nemálo překvapen. Francouzská pošta se mu hluboce omlouvala za pozdní doručení balíku a sváděla vše na jistého zaměstnance Phillipa Noira, kterému se zalíbilo Rubenovo jízdní kolo zn. Achilles, a proto si jej i s balíkem ponechal. Po smrti pana Noira se na tento podvod přišlo a pozůstalost byla konečně odeslána do Čech. Dále byla v dopise zpráva dědické komise. Tato komise podle složitě zvěsti Rubenem Porgmannem sepsané našla jako jediného žijícího dědice právě Michaela Šedého, který si však zpočátku myslel, že se jedná o jakýsi nejapný žert. Prohlédl si tedy s jistou nedůvěrou i ty polorozpadlé stránky, které tvořily zbytek

obsahu balíku. Překvapeně zjistil, že se jedná o šest objemných výtisků jakéhosi časopisu "Porgazeen", které byly našťáště česky. Z úvodníku prvního čísla bylo patrné (ne jasno, neboť čeština Rubena Porgmanna zněla poněkud archaicky), že se jakýsi český legionář Ruben Porgmann o Silvestru 1917-18 natolik opil levným francouzským vínem, že se rozhodl v památnou nultou hodinu prvního dne nového roku vydávat český časopis, jenž by obveseloval, oduševňoval a informoval jeho spolubojovníky na západní frontě. Ruben Porgmann byl zřejmě svědomitý muž, protože co si předsevzal, to také vykonal, a vydal tedy s pomocí dalších legionářů Roberta Kulíška a Viktora Wehrmana šest čísel "Porgazeenu", (každé v jednom měsíci), které Michael Šedý zdědil. Sedmé číslo patrně nikdy nevyšlo, vzhledem k Porgmannově "tragickému úmrtí", jak píše de Chagny. Všechny "Porgazeeny" jsou dosti objemné, a tak máme pocit, že Porgmann se kromě výuky de Chagnyho češtině a psaní "Porgazeenu" ve válce ničemu jinému moc nevěnoval. "Porgazeeny" jsme bohužel nestihli všechny důkladně prostudovat, částečně proto, že jsou uloženy na půdě chalupy rodiny Šedých v Jizerských horách a částečně též proto, že jsou zubem času dosti nahlodané, pročež se Michael Šedý, právoplatný jejich majitel, obává jejich zničení transportem. Kolo zn. Achilles se však těší dobrému zdraví a je pí. Šedou používáno při nedělním nákupu. Úryvky z "Porgazeenu" přinese až v dalších číslech. Zatím alespoň touto cestou osvětlujeme původ názvu našeho časopisu, a nápis v hlavičce: "2. obnovené číslo". Osobností Rubena Porgmanna, duchovního otce našeho časopisu, se hodláme dále věnovat a pátrat po jeho jistě bohatém životě i tragické smrti.

Omlouváme se čtenářům za zařazení tohoto příspěvku až do druhého čísla obnoveného Porgazeenu, přestože byl již hotov pro číslo první. Chyba vznikla špatnou koordinací autora článku s šéfredaktorem. Výběr ze starších "Porgazeenu" otiskneme v dalším čísle, ač je máme vybrané už teď. Všeho moc škodí a co můžeš udělat dnes, odlož raději na zítřek.

Kryštof Kozák